

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde kadınların yaşam koşulları, sosyoekonomik yapı, eğitim düzeyi ve yerleşim yerlerine göre ciddi farklılıklar göstermektedir. Artan hayat pahalılığı, iş güvencesizliği, bakım yükü ve kayıt dışı istihdam, kadınların geçim sıkıntısını erkeklere kıyasla daha derin yaşamasına yol açmaktadır. Kırsalda çalışan kadınlar çoğu zaman görünmez emeğin içinde, düşük gelirle ve sosyal güvenceden yoksun biçimde yaşam mücadelesi verirken; kentte yaşayan kadınlar da yüksek kira, ulaşım, çocuk bakımı ve yaşam maliyetleri arasında sıkışmaktadır.

Kadın emeği, sadece ekonomik bir katkı değil; toplumsal dayanıklılığın temelidir. Ancak kadınlar, çoğu zaman ekonominin kırılgan sektörlerine itilmekte, istihdamın en güvencesiz alanlarında tutunmaya zorlanmaktadır. Akademik çalışmalar, kadınların gelir düzeyinin yalnızca cinsiyet nedeniyle değil, yaşadığı yerin sunduğu sosyal olanaklar nedeniyle de belirlendiğini göstermektedir. Kırsal bölgelerde eğitim ve istihdam olanaklarının kısıtlılığı, kentlerde ise yaşam maliyetlerinin yüksekliği kadınların ekonomik özgürlüğünü daraltmaktadır. Bu durum, kadınların sadece ekonomik değil, psikolojik ve toplumsal bir baskı altında yaşamasına yol açmaktadır.

Bugün Türkiye’de kadınlar, ekonomik yaşamın görünmeyen taşıyıcı kolonu haline gelmiştir. TÜİK verilerine göre kadınların yüzde 45’i kayıt dışı istihdamdadır, her üç kadından biri ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Buna karşın aynı emeğin karşılığında kadınlar erkeklerden ortalama yüzde 20 daha az kazanmaktadır. Çalışan kadınların yüzde 70’i hane geçimini tek başına üstlenirken, sosyal destek mekanizmaları bu yükü hafifletmekte yetersiz kalmaktadır. Kırsal kesimde kadınlar, bakım emeği ile üretim emeğini iç içe yürütmekte; kentte ise ay sonunu getirme mücadelesi, bir yaşam biçimine dönüşmektedir. Kadın artık sadece işini değil, onurunu ve direncini de sırtında taşımaktadır. Bu tablo, ekonomideki her kriz dalgasının önce kadının omzuna çarptığını göstermektedir.

Bu nedenle kadınların gelir durumlarının, çalışma biçimlerinin, sosyal güvenlik erişimlerinin ve yaşadıkları bölgelere göre değişen ekonomik kırılganlıklarının araştırılması; sosyal devletin eşitlikçi politikalar geliştirmesine ışık tutacaktır.

Süreyya ÖNEŞ DERİCİ

Muğla Milletvekili

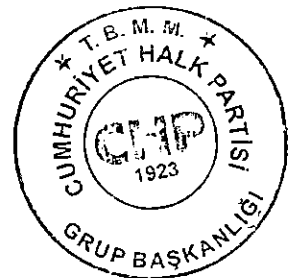
GEREKÇE

Kadınların geçim sıkıntısı yalnızca ekonomik bir mesele değil, toplumsal adaletin aynasıdır. Cinsiyet temelli yoksulluk, kuşaktan kuşağa aktarılan bir eşitsizlik biçimine dönüşmüştür. Kadınların düşük ücretli işlerde yoğunlaşması, eğitimde ve yönetimde geri planda kalması, gelir dağılımındaki adaletsizliği derinleştirmektedir. Kadının emeği çoğu zaman “yardım” olarak tanımlanmakta; bu da hem hukuken hem zihniyet düzeyinde bir görünmezlik yaratmaktadır.

Kentlerde artan yaşam maliyetleri, kadınların kamusal hayata katılımını sınırlandırırken, kırsalda ücretsiz aile işçiliği biçimindeki istihdam kadınların ekonomik özerkliğini engellemektedir. Yerel düzeyde kadın girişimciliğini destekleyecek politikaların eksikliği, fırsat eşitliği iddiasını fiilen zayıflatmaktadır. Kırsaldan kente göç eden kadınlar, çoğu zaman kent ekonomisinin en alt basamaklarında tutunmaya çalışmakta, sosyal güvenceye erişememektedir.

Bugün Türkiye’de kadın emeği üzerine yapılan araştırmalar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en sert biçimde ekonomik alanda tezahür ettiğini ortaya koymaktadır. Kadınların yalnızca yüzde 34’ü iş gücüne katılabilirken, Avrupa ortalaması yüzde 68’dir. Kadın girişimciliği oranı yüzde 10’un altındadır. TÜİK’in son yaşam memnuniyeti araştırmasına göre kadınların yüzde 82’si ekonomik nedenlerle temel ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Bu tablo, kadın yoksulluğunun artık sosyolojik bir terim değil, gündelik bir gerçek haline geldiğini göstermektedir. Eşit işe eşit ücretin hâlâ bir temenni düzeyinde kalması, kadınların ülke ekonomisine potansiyel katkısının yarısının kullanılmadığı anlamına gelmektedir. Bu durum yalnızca kadınlar için değil, tüm toplum için bir kayıptır. Çünkü ekonomik adaletin olmadığı yerde, sosyal adalet de kök salamaz.

Bu nedenle, kadınların ekonomik yaşama katılımının önündeki yapısal engellerin, bölgesel ve sosyoekonomik farklılıkların bütüncül biçimde incelenmesi; kadın emeğinin değerini görünür kılacak, eşit fırsat politikalarının oluşturulması için Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Aykut Kaya	Antalya M.V.	At:
Deriz Demir	Ankara mer.	Ali Z. Altın
Fehretti KIRKEL	İstanbul M.V.	B. D. Arslan
İzzet AKBUĞUT	BURDUR	Ali Z. Altın
Tahsin ÖZCAN	DİĞİR	Ali Z. Altın
Floras bile Beza	Giresun	Ali Z. Altın
Gökçe GÖKÇEN	İzmir	Ali Z. Altın
Cumhur UZUN	Muş	Ali Z. Altın
Yunus Emre	İstanbul M.V.	Ali Z. Altın
Semra DİNGER	Ankara	Ali Z. Altın
Ayşe DİNGER	Bartın	Ali Z. Altın
Nurhayat Altın Kaya	Bursa	Ali Z. Altın
Ulku Gökçer	İzmir	Ali Z. Altın
Gizem ÖZCAN	Muş	Ali Z. Altın
Fahri ÖZCAN	Kırklareli	Ali Z. Altın
Talet Dincer	Mersin	Ali Z. Altın
Özge ÖZCAN	Çanakkale Mer.	Ali Z. Altın
Yasemin ÖZCAN	İstanbul M.	Ali Z. Altın
Ayhan BAKUR	Adana	Ali Z. Altın
GÜRSEL EROL	Elazığ M.V.	Ali Z. Altın

